

Kære venner af General Olaf Rye

Mit navn er, som Oberstløjtnant Niels Ole Dyrn allerede har nævnt, Terje Dørumsgaard. I de sidste halvtreds år har jeg boet i smukke Bø i Telemark, den kommune, hvor General Olaf Rye blev født. Det var i øvrigt min kone Astrid, der i sin tid fortalte mig, at Olaf Rye var fra Bø, jeg kendte jo godt til Olaf Ryes plass i Oslo, fra min barndom der. Lad mig først medbringe en hilsen fra borgmesteren i Bø:

"Du skal hilse så meget fra Bø Kommune. Bø er stolt af at have fostret en så fremtrædende general, der altid var tro mod sine idealer.

Bø ønsker at stå sammen med Fredericia for at hylde Olaf Rye og hvad han stod for. Bø har nok en lang vej at gå for at ære ham lige så godt som Fredericia, men heldigvis har vi beboere, der gør deres bedste for at øge bevidstheden om ham. Held og lykke med arrangementet.

Olav Kasland, borgmester i Bø.

Også i Bø har vi fejret General Olaf Rye; 16. november 2001 på generals fødselsdag arrangerede vi en festival over to dage med gæster fra Danmark og Norge, herunder De danske landsoldater. Også Det norske Søndenfjeldske musketeerkorps var der, alle i tidsrigtige uniformer. Med var også leder af Telemark Regimentet, hvor Olaf Rye og de to kammerater Schleppegrell og Helgesen tjente i sin tid. Oberstløjtnant Ole Dyrn mødte for Ryes Kaserne i Fredericia. Til stede var også Greve Christian af Rosenborg og Grevinde Anne Dorthe fra Danmark. Også Mogens Rye, generalens tipoldebarn var med. Og selvfølgelig repræsentanter fra Bø Kommune med borgmesteren i spidsen.

Vi besøgte Olaf Ryes fødested, der er fredet, og vi holdt en kort mindetale for Generalens forældre ved deres grav ved Bø Gamle Kirke. En kirke som Olav Ryes far Mathias Andreas i sin tid ejede. De danske soldater og deres hustruer holdt et show, ligesom de

norske soldater. Alle i tidsrigtige uniformer. Alt i alt en vellykket begivenhed.

Vi arbejder i dag for at få en Olaf Rye plads eller vej i Bø, og vi håber at det vil lykkes i løbet af ikke for lang tid.

Olaf Rye, eller Ole, at han blev døbt, voksede op i en familie, hvor alle de fire sønner var officerer, og alle fire har efterladt dybe spor efter sig i Telemark og Norge, den ældre bror Johan Henrik tjente først en tid i København, senere tjente under 5 konger i løbet af halvtreds år. Han var også formand for folketinget. En yngre bror var Bø Kommunes anden borgmester. Men det er stadig Olaf Rye, der har været bedst kendt uden for Norge.

Som 10-årige forsøgte de at få ham til Det norske militære institut i Christiania, Oslo i dag, men de lykkedes ikke. To år senere, i en alder af 12, kommer han ind sammen med den 11-årige, og senere danske General Frederik Adolph Schleppegrell. De to fuldender skolen sammen, de tjener sammen, og de deltager i krigen mod Sverige i 1808.

Samme år, i en militær konkurrence, hopper Olaf Rye 15 alen på ski. Dette hopp er i dag godkendt som den første registrerede verdensrekord i hopp af det internationale skiforbund.

I 1813 møder de den senere danske oberst Hans Helgesen, og alle tre deltager i krigen mod Sverige i 1814.

Disse tre, senere kaldet "de tre norske graner", bliver venner for livet. Deres oplevelser er unikke i den europæiske krigshistorie, og de går Alexander Dumas tre musketerer i bedene.

Hele sit liv havde de en protege i Kongen af Norge i 1814, Christian Frederik, den senere danske Kong Christian den Ottende, som de havde stået tykt og tyndt med den svære tid i Norge i 1814.

Tre norske kammerater, og unikke personligheder, født et år fra hinanden endte som tre af Danmarks store helte, og det er vi stolte af i Norge.

Olaf Rye, med dansk forfædre, Frederik Adolph Schleppegrell med tyske, og Hans Helgesen, med svenske forældre.

Olaf Ryes medfølelse og hans bekymring for sine soldater og officerer er velkendte for mange, også hans mod i kamp, hvor nogle af det vigtigste for ham var at skåne. Han siger det på denne måde til sin bror Johan Henrik:

Jeg kan forsikre Dig, jeg er ikke gaaet med for at ødelægge, men for af al kraft at rædde og skaane. Selv mine Angreb ere indrettede derpaa; vel er min Hensigt at overvinde, men ikke at ødelægge.

Vi er alle her i dag for at fejre den modige General Olaf Rye, som jeg har forstået, at dere har gjort det umindelig tider. Det er en stor fornøjelse for mig at deltage i denne mindesamling.

Tak til jer alle sammen!